

Dobry czas dla frankowiczów

W mijającym roku w polskich i europejskich sądach zapadło szereg ważnych i korzystnych dla konsumentów wyroków.

Te orzeczenia już przekładają się na korzystne rozstrzygnięcia dla frankowiczów (ponad 90 proc.), a kolejne pozwy ws. kredytów walutowych przecież będą jeszcze napływać.

BEZ WYNAGRODZENIA ZA KAPITAŁ

W ocenie prawników od spraw frankowych najważniejszy był bez wątpienia wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 15 czerwca (C-520/21) przesądzający, że w przypadku nieważności umowy kredytu z powodu jej nieuczciwych postanowień bank nie może domagać się od konsumenta zapłaty żadnych kwot ponad faktycznie wypłacony kapitał, ewentualnie z odsetkami od daty wezwania do zapłaty.

– W tym wyroku TSUE zakwestionował roszczenia banku za bezumowne korzystanie z kapitału, nie rozstrzygnął jednak kwestii ich waloryzacji, która w związku z tym do dzisiaj pozostaje otwarta – ocenia adwokat Wojciech Wandzel reprezentujący banki.

Na drugim miejscu prawnicy wskazują wyrok TSUE 7 grudnia (C-140/22) rozstrzygający o tym, że konsument może domagać się zwrotu świadczeń, które spełnił na podstawie umów z abuzywnymi postanowieniami, a roszczenie to jest wymagalne od daty wezwania, bez konieczności składania przez konsumenta jakichkolwiek oświadczeń o świadomości następstw nieważności umowy.

– TSUE wskazał, że banki nie mogą rekompensować sobie ujemnych następstw zamieszczania nieuczciwych postanowień w umowach, żądając od konsumentów zapłaty kwoty ponad faktycznie wypłaconą na ich rzecz, oraz że prawa konsumenta wynikające z dyrektywy 93/13 nie mogą być ograniczane poprzez żądanie oświadczeń o świadomości skutków nieważności umowy i zgodzie na nie – wyjaśnia adwokat Marcin Szymański.

Z kolei w wyroku z 14 grudnia (C-28/22 Getin Noble Bank) dotyczącym biegu terminu przedawnienia roszczeń banku do konsumenta TSUE wskazał, że należy je liczyć na zasadach ogólnych, a nie od oświadczenia konsumenta o świadomości skutków jego pozwu o ustalenie nieważności.

Do tej listy dr Mariusz Korpalski, radca prawny, dodaje wyrok TSUE C-570/21 w sprawie kredytów mieszanych, mówiący, że konsument biorący kredyt z przedsiębiorcą sprawia, że cały kredyt jest konsumencki.

Adwokat Wandzel wskazuje z kolei jako dużą nowość trzy wyroki Sądu Najwyższego z września 2023 r., w których SN zakwestionował w ogóle koncepcję uznawania umów kredytu za nieważne.

SN ODMIENNIE

W tym wyroku trzech sędziów: Dariusz Pawłyszczce, Romuald Dalewski i Jarosław Sobotka, uznało, że nieważność (art. 3531 k.c.) lub niezwiązanie kredytobiorcy (art. 3851 k.c.) przelicznikiem walutowym ustanowionym w umowie kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej nie powoduje nieważności umowy kredytowej w całości ani eliminacji samej zasady indeksacji do waluty (sygnatury akt: II CSKP 1110/22, II CSKP 1495/22, II CSKP 1627/22).

Henryk Walczewski, sędzia sądu frankowego, za najważniejszy wyrok TSUE mijającego roku w sprawach frankowych, uważa natomiast wyrok TSUE wydany 16 marca (sygn. C-6/22), który głosi, że ze względu na nieuczciwy charakter jednego z warunków umowy do państw członkowskich i prawa krajowego

należy uregulowanie skutków z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez dyrektywę 93/13.

– Nie cieszy się on popularnością, bo na jego podstawie nie można żądać pieniędzy od banku ani prowizji od kredytobiorcy. A prawdziwa ochrona konsumenta ma polegać na przywróceniu równowagi praw i obowiązków w umowie kredytu, a nie na wzajemnym wyciąganiu od siebie pieniędzy – dodaje sędzia Henryk Walczewski.

Opracował: Marek Domagalski

Pierwotnie tekst ukazał się: Rzeczpospolita, 29.12.2023